

INVENTED LIFE INVENTORY DEVELOPMENT REPORT

Purpose and Scope

This project has two main objectives for asylum seekers and relevant public institutions: To promote the social inclusion of these people who had to leave their country, defending their rights to live and build their livelihoods, through new life prospects and interests for asylum seekers. In this context, the "Discovered Life Inventory" is being developed within the scope of the project. This inventory is the first one developed by considering the socio-cultural profiles of the refugees. For public institutions dealing with international migration regulation and management, it is aimed to provide information in ten different categories about the personal characteristics of individuals by using the inventory to be created within the scope of the project as a pre-registration form.

Method

In this part of the research, the studying group, data collection tool, data analysis and procedures will be explained.

The Studying Group

The data obtained from the implementation of this study were obtained from 267 immigrants living in Italy, Greece, Turkey, Poland and Spain. Immigrants from Italy, Senegal, Nigeria and Gambia were asked questions in English and answers were received. Immigrants from Syria and Afghanistan were reached in Greece, and responses were received in English. Immigrants from Syria and Afghanistan in Turkey were asked questions in their mother tongue and answers were received. Immigrants from Ukraine in Poland were asked questions in Russian and answers were received. Immigrants from El Salvador, Colombia, Peru and Venezuela in Spain were asked questions in Spanish and answers were received. In addition, Ethics Committee approval was obtained from Erzurum Technical University. During the implementation, before the data were obtained, brief information was given to the immigrants about the research subject and awareness was created. Before collecting the purposeful data, a questionnaire was applied to about 80 people in a pilot study, and readability, comprehensibility and pre-tests were checked. The original language of this scale is Turkish, and the scale has been translated into English, Persian, Spanish, Arabic, and Russian in order to eliminate the problems that may be caused by cultural differences. Both translation (from Turkish to other languages) and retranslation (from other languages to Turkish) were applied to the scales. Language experts have evaluated whether any of the expressions used in the survey in the study have lost or changed meaning. As a result of the evaluation, it has been determined that none of the expressions in the scales have lost their meaning and have not changed. The operations performed on the data collection tool applied to the sample included in the study are summarized in Table 1.

Table 1. Inventory Studying Plan

	Applied Scale	Performed Transactions
Working Team	Examining Occupational Inventories	Choosing the most suitable alternative
Expert	Holland Vocational Interest Inventory	Adaptation of the Quantitative Study Model to the newly developed inventory
Expert	OECD occupational groups	Classification of the scale according to occupational groups
Linguist	Vocational Interest Inventory	Language translation controls
Pilot Studying Group	Vocational Interest Inventory	Checking readability and intelligibility and pre-tests
Main Studying Group	Vocational Interest Inventory	Application of exploratory factor analysis for Construct Validity

Data Collection Tool

At this stage of the inventory development work, first of all, the theoretical background of the vocational interest inventories was examined and the international literature was scanned. As a result, it was decided that the quantitative study principle would be the most appropriate alternative for our research due to the international acceptance and effectiveness of Holland's vocational interest inventory. For this reason, the questions asked were asked in a 3-point Likert type as (1) I disagree, (3) I am undecided, and (5) I agree. Variables related to topic were determined and similar scales were examined. Considering the low educational level of immigrants in general, a 3-point Likert model was preferred so that they could respond to the statements more easily. OECD data were analyzed and occupations were classified according to OECD's distinctions (OECD, 2022). On the other hand, only the art title, which is not in the OECD titles, but found in Holland, was also taken from Holland (1973) and added. According to the determined variables, the inventory is divided into 16 classes. In addition, in the first part of the inventory, individual differences were revealed with demographic questions (gender, marital status, age, country of origin, country you want to live in, profession, future career choice, and education level). The 16 occupational groups are as follows;

Agriculture, Forestry and Fishing

Construction

Finance and Insurance
Energy and Industry
Information Communication
Manufacturing
Other Service Activities
Professional Support services
Scientific Activities
Public Administration, Defense
Education
Health and Social Service
Real Estate
Accommodation and Food Services
Wholesale-Retail Trade, Shipping
Artistic (Holand)

The number of questions related to the vocational interest inventory is 80, with 5 questions from each classification. In addition, 8 questions were asked to show individual differences. The total number of questions is 88.

Data Analysis and Processing

One score will be calculated for each class based on the answers given by the participant. The lowest score that he can answer the question is 1 (disagree), the average score is 3 (undecided), and the highest score is 5 (agree). The sum of the scores of the answers given to the 5 questions belonging to each class will form the score of that class. The highest score received by the participant within 16 classes will be the occupational class to which the participant is most inclined. By looking at the individual differences questions in the classes with the same score, a comparative choice can be made according to the variables such as the current profession or the dream profession. Thus, the scores of the classifications will be listed from top to bottom, and the occupation map to which the immigrant is most prone and the occupation map to which he is furthest can be easily seen. A 3-point Likert type scale is frequently used in occupational inventory research (Yeşilyaprak, 2008). Similarly, Holland (1994) created a star-shaped score based on the total scores and measured the individual's vocational interest. He also revealed personality types with the correlation of occupational interests. In our research, since 16 different occupational groups have been created, the shape that will be sorted from top to bottom will be used instead of the star shape. In addition, our

research did not focus on personality types but directly revealed career preferences.

Factor analysis is one of the widely used techniques that transform many interrelated variables into a small number of significant and independent factors (Kleinbaum vd., 1998:601, Kalaycı, 2014:321). The suitability of the data obtained from the research to the Exploratory Factor Analysis is explained by the Kaiser – Meyer – Olkin (KMO) and Barlett tests (Büyüköztürk, 2006, s.126). The Barlett test is the criterion of sample adequacy, which should be greater than 0.50 when testing the possibility of high correlations between at least some of the variables in the correlation matrix (Kalaycı, 2014:322). For this reason, the Kaiser - Meyer - Olkin (KMO) test and the Barlett test were applied to determine the suitability for EFA and to determine whether the sample size was sufficient. Then, Exploratory Factor Analysis (EFA) was conducted to reveal the similarities between the variables of the scale and to determine the construct validity. Exploratory Factor Analysis is performed to determine how many sub-factors the variables in a measurement tool are and the relationship between them (Seçer, 2015, s.78). In the evaluations made in EFA, factor loads are accepted as at least 0.30 (Büyüköztürk, 2004; Cathell and Baggaley, 1960; Neale and Liebert, 1980, Taşgın and Korucuk, 2018). For this reason, items with a factor load below 0.30 were excluded from the scale. In addition, factors with eigenvalues greater than 1 are considered significant, while those less than 1 are not taken into account (Tabachnick, ve Fidel, 2001, Kalaycı, 2014:322). Therefore, factors with eigenvalues less than 1 should not be taken into account. Exploratory factor analysis was used in the light of the information given in this study.

In order to calculate the internal consistency of the scale, the Cronbach Alpha coefficients of both the whole scale and its sub-dimensions were calculated. The Cronbach Alpha value is in a range between 0 and 1, and the closer this range is to 1, the higher the reliability and internal consistency of the scale. The evaluation ranges taken into account in the evaluation of the Cronbach - Alpha coefficient are as follows (Özdamar, 1997, Taşgın and Korucuk, 2018): Scale;

$0,00 \leq \alpha \leq 0,40$	= not reliable	$0,40 \leq \alpha \leq 0,60$	= low reliable
$0,60 \leq \alpha \leq 0,80$	=quite reliable	$0,80 \leq \alpha \leq 1,00$	= high reliable

SPSS 20 package programs were used while performing the analysis.

Findings

Findings on Exploratory Factor Analysis (EFA)

In order to determine the reliability of applying the 80-item inventory, the Cronbach Alpha value was calculated for the entire occupational interest inventory scale (80 items). The Cronbach Alpha coefficient of the entire scale was determined as 0.975. As mentioned above, Cronbach Alpha was considered to be highly reliable in the range of 0.80 – 1.00 (Özdamar, 1997, s.500). As a result, it is seen that the obtained data are highly reliable. In addition, in the analysis performed separately for each item, it is seen that deleting any item does not increase the Cronbach Alpha value. Therefore, it was not necessary to remove any substance at this stage. This situation is shown in the table below.

Table 2. Item Statistics

Madde No	Ortalama	Standart Sapma	Madde Silinirse Ölçeğin Ortalaması	Madde Silinirse Ölçeğin Varyansı	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyon	Madde Silinirse Ölçeğin Cronbach Alphası
1	2,51	1,733	194,04	5885,032	,503	,974
2	2,52	1,737	194,03	5888,432	,489	,974
3	2,36	1,699	194,18	5893,932	,479	,974
4	2,40	1,717	194,15	5876,291	,542	,974
5	2,76	1,786	193,79	5878,793	,510	,974
6	2,48	1,715	194,07	5896,788	,463	,974
7	2,44	1,725	194,11	5900,120	,448	,975
8	2,45	1,688	194,10	5900,723	,456	,974
9	2,25	1,611	194,30	5906,179	,456	,974
10	2,42	1,685	194,12	5899,575	,461	,974
11	2,32	1,627	194,23	5870,335	,597	,974
12	2,18	1,582	194,36	5861,864	,650	,974
13	2,20	1,532	194,35	5871,859	,628	,974
14	2,39	1,683	194,15	5849,161	,659	,974
15	2,15	1,547	194,39	5861,630	,666	,974
16	2,38	1,669	194,17	5872,133	,574	,974
17	2,51	1,715	194,04	5879,859	,528	,974
18	2,44	1,672	194,11	5884,631	,524	,974

19	2,51	1,724	194,04	5882,987	,514	,974
20	2,43	1,710	194,12	5855,577	,624	,974
21	2,27	1,569	194,27	5869,199	,624	,974
22	2,32	1,570	194,23	5860,139	,662	,974
23	2,41	1,644	194,14	5855,631	,650	,974
24	2,33	1,614	194,21	5857,349	,655	,974
25	2,30	1,554	194,24	5870,989	,623	,974
26	2,68	1,673	193,87	5913,317	,411	,975
27	2,48	1,722	194,06	5904,518	,432	,975
28	2,54	1,730	194,00	5890,417	,483	,974
29	2,56	1,645	193,99	5895,740	,488	,974
30	2,80	1,718	193,75	5909,572	,414	,975
31	2,69	1,774	193,86	5918,218	,368	,975
32	2,59	1,767	193,96	5913,604	,387	,975
33	2,55	1,693	194,00	5883,350	,522	,974
34	2,96	1,814	193,58	5894,845	,444	,975
35	2,66	1,723	193,88	5875,095	,544	,974
36	2,39	1,719	194,15	5861,070	,600	,974
37	2,36	1,725	194,18	5855,316	,619	,974
38	2,38	1,704	194,17	5853,517	,634	,974
39	2,30	1,702	194,24	5862,809	,599	,974
40	2,32	1,690	194,23	5869,252	,578	,974
41	2,07	1,553	194,48	5875,062	,606	,974
42	2,12	1,598	194,42	5864,674	,632	,974
43	2,13	1,597	194,42	5866,514	,624	,974
44	2,14	1,606	194,41	5865,318	,626	,974
45	2,15	1,586	194,40	5866,858	,627	,974
46	2,38	1,704	194,17	5860,975	,605	,974
47	2,17	1,631	194,38	5864,168	,620	,974
48	2,35	1,693	194,20	5864,333	,596	,974
49	2,32	1,699	194,23	5853,342	,637	,974
50	2,30	1,639	194,24	5847,862	,683	,974
51	2,71	1,774	193,84	5858,391	,590	,974
52	2,70	1,734	193,85	5869,311	,563	,974
53	2,65	1,685	193,90	5881,896	,530	,974
54	2,78	1,751	193,76	5875,835	,532	,974
55	2,81	1,720	193,73	5883,790	,512	,974
56	3,05	1,780	193,49	5878,221	,514	,974

57	3,09	1,800	193,46	5880,918	,499	,974
58	3,00	1,794	193,55	5879,444	,506	,974
59	2,99	1,823	193,55	5879,030	,499	,974
60	2,87	1,810	193,67	5850,100	,608	,974
61	2,33	1,644	194,22	5849,586	,674	,974
62	2,36	1,665	194,19	5850,681	,661	,974
63	2,36	1,665	194,19	5844,727	,685	,974
64	2,30	1,612	194,25	5849,151	,689	,974
65	2,25	1,592	194,30	5846,119	,711	,974
66	2,79	1,782	193,76	5874,659	,527	,974
67	2,52	1,648	194,03	5896,793	,483	,974
68	2,49	1,684	194,06	5889,241	,502	,974
69	2,46	1,693	194,09	5870,741	,571	,974
70	2,53	1,627	194,02	5887,139	,529	,974
71	2,35	1,611	194,20	5865,145	,624	,974
72	2,49	1,675	194,06	5847,617	,669	,974
73	2,59	1,733	193,96	5854,776	,619	,974
74	2,58	1,700	193,97	5859,709	,612	,974
75	2,58	1,735	193,97	5855,890	,613	,974
76	2,12	1,579	194,42	5883,591	,560	,974
77	2,29	1,669	194,26	5867,794	,591	,974
78	2,00	1,535	194,54	5894,753	,529	,974
79	2,22	1,643	194,33	5870,220	,591	,974
80	2,17	1,622	194,38	5871,597	,594	,974
Scale		Standar				N
Overall	Average	d	Variance	Cronbac	Number of	
1		deviatio		h Alpha	questions	
	196,55	n	6021,790	0,975	80	267
		77,600				

According to the Kaiser – Meyer – Olkin (KMO) and Bartlett Test Values of the analyzed data, a Kaiser – Meyer – Olkin (KMO) value of 0.50 and above indicates that the sample size is sufficient (Kalaycı, 2014:322). As seen in Table 3, determining the Kaiser – Meyer – Olkin (KMO) value of 80 items as 0.924 and the Bartlett test value as 23332.564 (p=0.000) in the pre-application of the scale indicates that the scale is suitable for Explanatory Factor Analysis.

As stated above, factor loads are considered to be at least 0.30 in the evaluations made in EFA and items that focus on more than one factor are removed from the scale (Kalaycı, 2014:328, Büyüköztürk, 2004; Cathell and Baggaley, 1960; Neale and Liebert, 1980). In our study, there was no statement with a factor load of less than 0.30. Therefore, all statements are accepted. Factor loads are given below.

Table 3. Occupational Interest Inventory Exploratory Factor Analysis – Factor Loads

Item number	Statements	Factor Loads
1. SUB-DIMENSION: Agriculture, Forestry and Fishing		
1	Raising farm animals or fish	,816
2	Growing agricultural or forestry products	,826
3	Working in fish farms	,773
4	Working in cattle or horse breeding	,803
5	Working in the cultivation of agricultural products	,838
1.Sub-dimension Cronbach Alpha:0,952		
2. SUB-DIMENSION : Construction		
6	Working in building works	,811
7	Working in construction works such as plaster, paint, mold, roof	,839
8	Working in maintenance and repairing works of buildings	,823
9	Building walls in constructions	,825
10	Working in general construction	,817
2.Sub-dimension Cronbach Alpha:0,969		
3. SUB-DIMENSION: Finance and Insurance		
11	Working in accounting departments	,741

12	Keeping accounting records or insurance paperwork records	,773
13	Making financial or economic analysis	,747
14	Working in units such as pay-desk and cashier's office	,785
15	Keeping pre-accountancy records	,754

3. Sub-dimension Cronbach Alpha:0,946

4. SUB-DIMENSION: Energy and Industry

16	Working in petroleum and natural gas occupations	,647
17	Working in automotive manufacturing occupations	,738
18	Working in iron and steel production plants	,733
19	Working in general industry occupations	,781
20	Controlling compliance with quality standards in industrial plants	,629

4. Sub-dimension Cronbach Alpha:0,938

5. SUB-DIMENSION: Information Communication

21	Organizing and managing documents and paperwork	,738
22	Ensuring communication in projects	,759
23	Taking part in promotional work	,723
24	Analyzing and putting in process the applications	,758
25	Designing invitation cards for invitations	,606

5. Sub-dimension Cronbach Alpha:0,950

6. SUB-DIMENSION: Manufacturing

26	Working in food manufacturing occupations such as bread, pastry, baklava	,582
27	Working in wood manufacturing occupations such as furniture manufacturing	,754
28	Working in material manufacturing occupations with welding such as iron and steel	,780
29	Working in manufacturing of meat or dairy products	,640
30	Working in general manufacturing occupations	,622

6. Sub-dimension Cronbach Alpha:0,885

7. SUB-DIMENSION: Other Service Activities

31	Working as a hairdresser or barber	,760
32	Working in tailoring occupations	,799
33	Working in photography	,512
34	Working in cleaning occupations	,651
35	Working in translation and interpretation occupations	,475

7. Sub-dimension Cronbach Alpha:0,792

8. SUB-DIMENSION: Professional Support services

36	Setting up computer networks	,800
37	Connecting and commissioning the machines	,792
38	Designing computer programs	,793
39	Developing test methods for devices	,789
40	Repairing faulty equipment or machines	,555

8. Sub-dimension Cronbach Alpha:0,954

9. SUB-DIMENSION: Scientific Activities

41	Planning and conducting scientific research	,799
42	Analyzing research results	,801
43	Dealing intensely with scientific arguments	,774
44	Conducting experiments or researching	,816
45	Investigating the causes of specific problems in research projects	,759

9. Sub-dimension Cronbach Alpha:0,973

10. SUB-DIMENSION: Public Administration, Defense

46	Leading a study group	,546
47	Identifying the suspects	,726
48	Working as private security in companies	,732
49	Doing security investigation works	,734
50	Determining compliance with rules and regulations	,644

10. Sub-dimension Cronbach Alpha:0,912

11. SUB-DIMENSION: Education

51	Teaching students, the important basic information	,582
52	Helping children and teenagers with learning difficulties with their homework	,711
53	Studying with young people in workshops	,724
54	Engaging in educational activities	,699
55	Participating in educational works in general	,728

11. Sub-dimension Cronbach Alpha:0,952

12. A SUB-DIMENSION: Health and Social Service

56	Helping young people with problems	,836
57	Helping people with their problems	,861
58	Caring for and caring for people medically	,844
59	Caring for people or supporting people in need	,840
60	Working in general health works	,513

12. Sub-dimension Cronbach Alpha:0,955

13. SUB-DIMENSION: Real Estate

61	Working in real estate buying occupations	,766
62	Working in a real estate office	,777
63	Working in real estate selling occupations	,798
64	Taking part in real estate evaluation procedure	,760
65	Becoming a real estate appraiser	,680

13. Sub-dimension Cronbach Alpha:0,964

14. SUB-DIMENSION: Accommodation and Food Services

66	Working in works such as housekeeping in hotels	,629
67	Working in the kitchen of accommodation or tourism occupations	,811
68	Working in hotel reception and similar occupations	,809
69	Organizing and managing reservations	,787
70	Working in service and catering occupations in hotels	,800

14. Sub-dimension Cronbach Alpha:0,911

15. SUB-DIMENSION: Wholesale-Retail Trade, Shipping

71	Working as a store attendant in shopping departments	,518
72	Working as a cashier in shopping malls	,503
73	Working on loading operations in the storehouse	,422
74	Working as a salesperson	,535
75	Working in goods delivery occupations	,409

15. Sub-dimension Cronbach Alpha:0,924

16. SUB-DIMENSION: Artistic

76	Making decisions about materials based on aesthetic aspects	,736
77	Decorating rooms or spaces	,694
78	Writing stories or poems	,765
79	Drawing and taking photographs	,719
80	Developing ideas for artistic performances	,738

16. Sub-dimension Cronbach Alpha:0,914

Total Explained Variance: 80,033

KMO: 0,924

As a result, the inventory provided structural validity and reliability. The explained variance is 80%. Policy makers, public institutions, private enterprises can benefit from the inventory. Inventory can help the immigrant to work in the right job and be productive by determining his/her interest score.

Users should calculate points for each dimension based on the answers given after making sure that the scale is filled out carefully. The lowest score that he can answer the question is 1 (disagree), the average score is 3 (undecided), and the highest score is 5 (agree). The sum of the scores of the answers given to the 5 questions belonging to each class will form the score of that class. The highest score received by the participant in 16 classes will be the occupational class to which the participant is most inclined. By looking at the individual differences questions in the classes with the same score, a comparative choice can be made according to the variables such as the current profession or the dream profession. Thus, the scores of the classifications will be listed from top to bottom, and the occupation map to

which the immigrant is most prone and the occupation map to which he is furthest can be easily seen.

REFERENCES

- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2002). Faktör analizi: temel kavramlar ve ölçek geliştirmede kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Güz(32)*, 478-483.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2004). *Veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2006). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (6. Baskı). Ankara: Pegema Yayıncılık.
- CATHELL, R. B., & Baggaley, A. R. (1960). The salient variable similarity index for factor matching. *British Journal of Statistic in Psvchology, 14(13)*, 33-46.
- HOLLAND, J. L. (1973). *Making Vocational Choices: A Theory of Careers*, New Jersey, Prentice-Hall Inc., Englowood Cliffs.
- HOLLAND, J. L. (1994). *The Self-Directed Search*. Odessa, FL: Psychological Assesment Resources.
- KALAYCI, Ş., (2014). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Asil Yayın, Ankara: 6. Baskı.
- KLEİNBAUM, D.G., (1994). *Logistic Regression: A Self-Learning Text*, New York, Springer-Verlag.
- NEALE, M. N., & Liebert, R. M. (1980). *Science and behavior: an introduction to methods of research*. London: Prentice Hall International, Inc.
- OECD, (2022). Value added by activity (indicator). doi: 10.1787/a8b2bd2b-en (Accessed on 21 March 2022) <https://data.oecd.org/natincome/value-added-by-activity.htm>
- ÖZDAMAR, K. (1997). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- ÖZDAMAR, K. (2017). *Ölçek ve test geliştirme yapısal eşitlik modellemesi IBM SPSS, IBM SPSS AMOS ve MINTAB uygulamalı*. Eskişehir: Nisan Kitabevi.
- SEÇER, İ. (2015). *Psikolojik test geliştirme ve uyarlama süreci SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- TABACHNICK, B. G., & Fidell, L. S. (2001). *Using multivariate statistic* (4th. Ed.), Needman Heights. MA: Ally & Bacon.
- TAŞGIN, A, Korucuk, M. (2019). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Alanlarının İncelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 12 (2), 550-575. DOI: 10.30831/akukeg.426706
- YEŞİLYAPRAK, B. (2008). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri* (16. baskı) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

KEŞFEDİLEN YAŞAM ENVANTERİ GELİŞTİRME RAPORU

Amaç ve Kapsam

Bu projenin sığınmacılar ve ilgili kamu kurumları için iki temel amacı bulunmaktadır: Sığınmacılar için yeni yaşam beklentileri ve ilgi alanları aracılığıyla, yaşamak ve geçim kaynaklarını inşa etmek için haklarını savunarak ülkelerini terk etmek zorunda kalan bu insanların sosyal içermesini teşvik etmektir. Bu bağlamda proje kapsamında "Keşfedilen Yaşam Envanteri" geliştirilmektedir. Bu envanter sığınmacıların sosyo-kültürel profilleri gözetilerek geliştirilmiş ilk envanterdir. Uluslararası göç düzenleme ve yönetme ile ilgilenen kamu kurumları için ise, proje kapsamında oluşturulacak envanterin bir ön kayıt formu olarak kullanarak, bireylerin kişisel özellikleri hakkında on farklı kategoride bilgi sağlaması amaçlanmaktadır.

Yöntem

Araştırmanın bu kısmında çalışma grubu, veri toplama aracı, veri analizi ve işlemler açıklanacaktır.

Çalışma Grubu

Bu çalışmanın uygulanmasından sağlanan veriler, İtalya, Yunanistan, Türkiye, Polonya ve İspanya'da yaşayan 267 göçmenden elde edilmiştir. İtalya'da Senegal, Nijerya ve Gambiya'dan gelen göçmenlere İngilizce sorular sorulmuş ve cevaplar alınmıştır. Yunanistan'da Suriye ve Afganistan'dan gelen göçmenlere ulaşılmış İngilizce olarak ifadelerle cevap alınmıştır. Türkiye'de Suriye ve Afganistan'dan gelen göçmenlere ana dillerinde sorular sorulmuş ve cevaplar alınmıştır. Polonya'da Ukrayna'dan gelen göçmenlere Rusça sorular sorulmuş ve cevaplar alınmıştır. İspanya'da El Salvador, Kolombiya, Peru ve Venezüella'dan gelen göçmenlere İspanya'ca sorular sorulmuş ve cevaplar alınmıştır. Ayrıca Erzurum Teknik Üniversitesi'nden Etik Kurul onayı alınmıştır. Uygulama esnasında daha veriler elde edilmeden önce göçmenlere araştırma konusu ile ilgili kısa bir bilgi verilmiş ve farkındalık yaratılmıştır. Amaca esas veriler toplanmadan önce pilot bir çalışma ile yaklaşık 80 kişiye anket uygulanmış olup, okunurluk, anlaşılabilirlik ve ön testler kontrol edilmiştir. Bu ölçeğin orijinal dili Türkçe olup, kültürel farklılıkların meydana getirebileceği sorunları yok etmek için ölçek İngilizce, Farsça, İspanyolca, Arapça, Rusça'ya tercüme edilmiştir ve ölçeklere hem tercüme (Türkçe'den diğer dillere) hem de geri tercüme (diğer dillerden Türkçe'ye) uygulanmıştır. Çalışmadaki ankette faydalanılan hiçbir ifadenin anlam kaybına veya değişikliğine uğrayıp uğramadığı dil uzmanlarınca değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda ölçeklerde yer alan hiçbir ifadenin anlam kaybına uğramadığı ve değişmediği tespit edilmiştir. Araştırmaya dâhil edilen örnekleme uygulanan veri toplama aracı üzerinde gerçekleştirilen işlemler Tablo 1'de özetlenmiştir.

Tablo 1. Envanter Çalışma Planı

	Uygulanan Ölçek	Gerçekleştirilen İşlemler
Çalışma Takımı	Meslek Envanterlerinin İncelenmesi	En uygun olan alternatifin seçilmesi
Uzman	Holland Mesleki İlgi Envanteri	Nicel Çalışma Modelinin yeni geliştirilen envantere uyarlanması
Uzman	OECD meslek grupları	Ölçeğin meslek gruplarına göre sınıflandırılması
Dil Uzmanı	Mesleki İlgi Envanteri	Dil çeviri kontrolleri
Pilot Çalışma Grubu	Mesleki İlgi Envanteri	Okunurluğu ve anlaşılabilirliğinin kontrol edilmesi ve ön testler
Esas Çalışma Grubu	Mesleki İlgi Envanteri	Yapı Geçerliliği için AFA'nın uygulanması

Veri Toplama Aracı

Envanter geliştirme çalışmasının bu aşamasında öncelikle mesleki ilgi envanterlerinin teorik alt yapısı incelenmiş ve uluslararası literatür taranmıştır. Bunun sonucunda Holland'ın mesleki ilgi envanterinin uluslararası kabul edilirliliği ve etkinliği nedeniyle nicel çalışma prensibinin araştırmamız için en uygun alternatif olacağına karar verilmiştir. Bu nedenle yöneltilen sorular 3'lü likert tipinde (1) katılmıyorum, (3) kararsızım ve (5) katılıyorum şeklinde sorulmuştur. Konuya ilişkin değişkenler belirlenmiş, benzer ölçekler incelenmiştir. Genel itibarıyla göçmenlerin eğitim düzeylerinin düşük olduğu göz önünde bulundurulduğunda ifadelere daha kolay cevap verebilmeleri için 3'lü likert modeli tercih edilmiştir. OECD verileri incelenmiş ve meslekler OECD'nin ayrımlarına sadık kalınarak sınıflandırılmıştır (OECD, 2022). Diğer yandan OECD başlıklarında olmayan ancak Holland'da bulunan sadece sanat başlığı da Holland (1973)'ten alınarak eklenmiştir. Belirlenen değişkenlere göre envanter 16 sınıfa ayrılmıştır. Ayrıca envanterin ilk bölümde demografik sorularla (cinsiyet, medeni durum, yaş, menşei ülke, yaşamak istediği ülke, mesleği, gelecek meslek tercihi, eğitim durumu) bireysel farklılıklar ortaya konulmuştur. 16 meslek grubu aşağıdaki şekildedir;

- 1- Tarım, orman ve balıkçılık
- 2- İnşaat
- 3- Finans ve Sigorta
- 4- Enerji ve Sanayi
- 5- Bilgi iletişimi
- 6- İmalat

- 7- Diğer Hizmet Faaliyetleri
- 8- Profesyonel Destek hizmetleri
- 9- Bilimsel Faaliyetler
- 10- Kamu Yönetimi, Savunma
- 11- Eğitim
- 12- Sağlık ve Sosyal Hizmet
- 13- Emlak
- 14- Konaklama ve Yemek Hizmetleri,
- 15- Toptan-Perakende Ticaret, Nakliye
- 16- Sanatsal (Holand)

Her sınıflandırmadan 5 soru olmak üzere mesleki ilgi envanteri ile ilgili soru sayısı 80'dir. Ayrıca bireysel farklılıkları göstermek 8 adet için soru sorulmuştur. Toplam soru sayısı 88'dir.

Veri Analizi ve İşlem

Katılımcının verdiği cevaplara göre her sınıf için tek bir puan hesaplanacaktır. Soruya cevap verebileceği en düşük puan 1 (katılmıyorum), ortalama puan 3 (kararsızım) ve en yüksek puan 5 (katılıyorum) şeklindedir. Her sınıfa ait 5 soruya verilen cevapların puanlarının toplamı o sınıfın puanını oluşturacaktır. 16 sınıf içinde katılımcının aldığı en yüksek puan, katılımcının en yatkın olduğu meslek sınıfı olacaktır. Olası aynı puan alınan sınıflarda bireysel farklılık sorularına bakılarak mevcut meslek veya hayalindeki meslek gibi değişkenlerden göre karşılaştırmalı tercih yapılabilecektir. Böylece sınıflandırmalara ait puanlar yukarıdan aşağıya doğru sıralanarak göçmenin en yatkın olduğu meslek ve en uzak olduğu meslek haritası rahatlıkla görülebilecektir. Mesleki envanter araştırmalarında 3'lü likert tipi ölçek sıklıkla kullanılmaktadır (Yeşilyaprak, 2008). Holland (1994) benzer şekilde toplam puanları baz alarak yıldız şeklinde puanlama oluşturmuş ve bireyin mesleki ilgisini ölçmüştür. Ayrıca meslek ilgilerindeki korelasyonla kişilik tiplerini ortaya koymuştur. Araştırmamızda ise 16 ayrı meslek grubu oluşturulduğu için yıldız şekli yerine yukarıdan aşağıya doğru sıralama yapılacak şekil kullanılacaktır. Ayrıca araştırmamızda kişilik tipleri üzerinde durulmamış doğrudan meslek tercihleri ortaya konulmuştur.

Faktör analizi birbiriyle ilişkili çok sayıda değişkeni az sayıda anlamlı ve birbirinden bağımsız faktörler haline getiren ve yaygın olarak kullanılan tekniklerden birisidir (Kleinbaum vd., 1998:601, Kalaycı, 2014:321). Araştırmadan elde edilen verilerinin Açıklayıcı Faktör Analizine uygunluğu Kaiser – Meyer – Olkin (KMO) ve Barlett testi ile açıklanmaktadır (Büyüköztürk, 2006, s.126). Barlett testi korelasyon matrisinde değişkenlerin en azından bir kısmı arasında yüksek oranlı korelasyonlar olduğu olasılığını test

ederken 0,50'den büyük olması gereken KMO örneklem yeterliliği ölçütüdür (Kalaycı, 2014:322). Bu nedenle AFA'ya uygunluğun tespiti ve örneklem büyüklüğünün yeterli seviyede olduğunun belirlenebilmesi için Kaiser – Meyer – Olkin (KMO) testi ile Barlett testi uygulanmıştır. Ardından ölçeğe ait değişkenler arasındaki benzerlikleri ortaya koyabilmek ve yapı geçerliğini belirleyebilmek için Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılmıştır. Açımlayıcı Faktör Analizi bir ölçme aracındaki değişkenlerin kaç alt faktör altında toplandığını ve aralarındaki ilişkiyi tespit etmek için yapılır (Seçer, 2015, s.78). AFA'da yapılan değerlendirmelerde faktör yükleri en az 0,30 olarak kabul edilir (Büyüköztürk, 2004; Cathell ve Baggaley, 1960; Neale ve Liebert, 1980, Taşgın ve Korucuk, 2018). Bu sebeple faktör yükü 0,30'un altında olan maddeler ölçekten çıkartılmıştır. Ayrıca öz değerleri 1'den büyük olan faktörler anlamlı olarak kabul edilirken 1'den küçük olanlar dikkate alınmaz (Tabachnick, ve Fidel, 2001, Kalaycı, 2014:322). Bundan dolayı öz değerleri 1'den küçük olan faktörler dikkate alınmamalıdır. Bu araştırmada verilen bilgiler ışığında açımlayıcı faktör analizi kullanılmıştır.

Ölçeğin iç tutarlılığının hesaplanabilmesi için hem ölçeğin tamamının hem de alt boyutlarının Cronbach Alpha katsayıları hesaplanmıştır. Cronbach Alpha değeri 0 ile 1 arasında bir aralıkta bulunur ve bu aralık ne kadar 1'e yakınsa ölçeğin güvenilirliği ve iç tutarlığı o derece yüksektir. Cronbach - Alpha katsayısının değerlendirilmesinde dikkate alınan değerlendirme aralıkları şu şekildedir (Özdamar, 1997, Taşgın ve Korucuk, 2018): Ölçek;

$0,00 \leq \alpha \leq 0,40$ = güvenilir değildir. $0,40 \leq \alpha \leq 0,60$ = düşük güvenilirlidir.

$0,60 \leq \alpha \leq 0,80$ = oldukça güvenilirlidir. $0,80 \leq \alpha \leq 1,00$ = yüksek güvenilirlidir.

Söz konusu analizler yapılırken SPSS 20 paket programlarından faydalanılmıştır.

Bulgular

Açımlayıcı Faktör Analizine (AFA) İlişkin Bulgular

Oluşturulan 80 maddelik envanter uygulama güvenilirliğinin belirlenebilmesi için mesleki ilgi envanter ölçeğinin tamamına (80 ifade) Cronbach Alpha değeri hesaplanmıştır. Ölçeğin tamamının Cronbach Alpha katsayısı 0,975 olarak belirlenmiştir. Cronbach Alpha yukarıda söylendiği gibi 0,80 – 1,00 aralığında yüksek güvenilir olarak değerlendirilmektedir (Özdamar, 1997, s.500). Sonuç olarak elde edilen verilerin yüksek derecede güvenilir olduğunu görülmektedir. Ayrıca her madde için ayrıca yapılan analizlerde herhangi bir maddeyi silmenin Cronbach Alpha değerini yükseltmediği görülmektedir. Bu nedenle bu aşamada hiçbir maddenin çıkarılmasına gerek duyulmamıştır. Bu durum aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2. Madde İstatistikleri

Madde No	Ortalama	Standart Sapma	Madde Silinirse Ölçeğin Ortalaması	Madde Silinirse Ölçeğin Varyansı	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonu	Madde Silinirse Ölçeğin Cronbach Alphası
1	2,51	1,733	194,04	5885,032	,503	,974
2	2,52	1,737	194,03	5888,432	,489	,974
3	2,36	1,699	194,18	5893,932	,479	,974
4	2,40	1,717	194,15	5876,291	,542	,974
5	2,76	1,786	193,79	5878,793	,510	,974
6	2,48	1,715	194,07	5896,788	,463	,974
7	2,44	1,725	194,11	5900,120	,448	,975
8	2,45	1,688	194,10	5900,723	,456	,974
9	2,25	1,611	194,30	5906,179	,456	,974
10	2,42	1,685	194,12	5899,575	,461	,974
11	2,32	1,627	194,23	5870,335	,597	,974
12	2,18	1,582	194,36	5861,864	,650	,974
13	2,20	1,532	194,35	5871,859	,628	,974
14	2,39	1,683	194,15	5849,161	,659	,974
15	2,15	1,547	194,39	5861,630	,666	,974
16	2,38	1,669	194,17	5872,133	,574	,974
17	2,51	1,715	194,04	5879,859	,528	,974
18	2,44	1,672	194,11	5884,631	,524	,974
19	2,51	1,724	194,04	5882,987	,514	,974
20	2,43	1,710	194,12	5855,577	,624	,974
21	2,27	1,569	194,27	5869,199	,624	,974
22	2,32	1,570	194,23	5860,139	,662	,974
23	2,41	1,644	194,14	5855,631	,650	,974
24	2,33	1,614	194,21	5857,349	,655	,974
25	2,30	1,554	194,24	5870,989	,623	,974
26	2,68	1,673	193,87	5913,317	,411	,975
27	2,48	1,722	194,06	5904,518	,432	,975
28	2,54	1,730	194,00	5890,417	,483	,974
29	2,56	1,645	193,99	5895,740	,488	,974
30	2,80	1,718	193,75	5909,572	,414	,975
31	2,69	1,774	193,86	5918,218	,368	,975

32	2,59	1,767	193,96	5913,604	,387	,975
33	2,55	1,693	194,00	5883,350	,522	,974
34	2,96	1,814	193,58	5894,845	,444	,975
35	2,66	1,723	193,88	5875,095	,544	,974
36	2,39	1,719	194,15	5861,070	,600	,974
37	2,36	1,725	194,18	5855,316	,619	,974
38	2,38	1,704	194,17	5853,517	,634	,974
39	2,30	1,702	194,24	5862,809	,599	,974
40	2,32	1,690	194,23	5869,252	,578	,974
41	2,07	1,553	194,48	5875,062	,606	,974
42	2,12	1,598	194,42	5864,674	,632	,974
43	2,13	1,597	194,42	5866,514	,624	,974
44	2,14	1,606	194,41	5865,318	,626	,974
45	2,15	1,586	194,40	5866,858	,627	,974
46	2,38	1,704	194,17	5860,975	,605	,974
47	2,17	1,631	194,38	5864,168	,620	,974
48	2,35	1,693	194,20	5864,333	,596	,974
49	2,32	1,699	194,23	5853,342	,637	,974
50	2,30	1,639	194,24	5847,862	,683	,974
51	2,71	1,774	193,84	5858,391	,590	,974
52	2,70	1,734	193,85	5869,311	,563	,974
53	2,65	1,685	193,90	5881,896	,530	,974
54	2,78	1,751	193,76	5875,835	,532	,974
55	2,81	1,720	193,73	5883,790	,512	,974
56	3,05	1,780	193,49	5878,221	,514	,974
57	3,09	1,800	193,46	5880,918	,499	,974
58	3,00	1,794	193,55	5879,444	,506	,974
59	2,99	1,823	193,55	5879,030	,499	,974
60	2,87	1,810	193,67	5850,100	,608	,974
61	2,33	1,644	194,22	5849,586	,674	,974
62	2,36	1,665	194,19	5850,681	,661	,974
63	2,36	1,665	194,19	5844,727	,685	,974
64	2,30	1,612	194,25	5849,151	,689	,974
65	2,25	1,592	194,30	5846,119	,711	,974
66	2,79	1,782	193,76	5874,659	,527	,974
67	2,52	1,648	194,03	5896,793	,483	,974
68	2,49	1,684	194,06	5889,241	,502	,974
69	2,46	1,693	194,09	5870,741	,571	,974

70	2,53	1,627	194,02	5887,139	,529	,974
71	2,35	1,611	194,20	5865,145	,624	,974
72	2,49	1,675	194,06	5847,617	,669	,974
73	2,59	1,733	193,96	5854,776	,619	,974
74	2,58	1,700	193,97	5859,709	,612	,974
75	2,58	1,735	193,97	5855,890	,613	,974
76	2,12	1,579	194,42	5883,591	,560	,974
77	2,29	1,669	194,26	5867,794	,591	,974
78	2,00	1,535	194,54	5894,753	,529	,974
79	2,22	1,643	194,33	5870,220	,591	,974
80	2,17	1,622	194,38	5871,597	,594	,974
Ölçek Geneli	Ortalama	Stand. Sap.	Varyans	Cronbach Alpha	Soru Sayısı	N
	196,55	77,600	6021,790	0,975	80	267

Analiz yapılan verilere ait Kaiser – Meyer – Olkin (KMO) ve Bartlett Test Değerlerine göre Kaiser – Meyer – Olkin (KMO) değerinin 0,50 ve üzeri olması örneklem büyüklüğünün yeterli olduğunu gösterir (Kalaycı, 2014:322). Tablo 3’de görüldüğü gibi ölçeğin ön uygulamasında 80 maddeye ait Kaiser – Meyer – Olkin (KMO) değerinin 0,924 ve Bartlett test değerinin 23332,564 (p=0,000) olarak belirlenmesi ölçeğin Açıklayıcı Faktör Analizi için uygun olduğunu göstermektedir.

Yukarıda belirtildiği gibi AFA’da yapılan değerlendirmelerde faktör yükleri en az 0,30 olarak kabul edilir ve birden çok faktöre yönelen maddeler ölçekten çıkartılır (Kalaycı, 2014:328, Büyüköztürk, 2004; Cathell ve Baggaley, 1960; Neale ve Liebert, 1980). Araştırmamızda faktör yükü 0,30’un altında olan ifade yoktur. Dolayısıyla tüm ifadeler kabul edilmiştir. Faktör yükleri aşağıda verilmiştir.

Tablo 3. Mesleki İlgi Envanteri Açıklayıcı Faktör Analizi – Faktör Yükleri

Madde No	İFADELER	Faktör Yükleri
1. ALT BOYUT: Tarım, Orman ve Balıkçılık		
1	Çiftlik hayvanları veya balık yetiştirmek	,816
2	Tarım veya orman ürünleri yetiştirmek	,826
3	Balık çiftliklerinde çalışmak	,773

4	Büyük-küçükbaş hayvan veya at yetiştiriciliği işlerinde çalışmak	,803
5	Tarım ürünleri yetiştirme işlerinde çalışmak	,838

1. Alt Boyut Cronbach Alpha:0,952

2. ALT BOYUT: İnşaat

6	Bina yapım işlerinde çalışmak	,811
7	Sıva, boya, kalıp, çatı gibi inşaat işlerinde çalışmak	,839
8	Binaların bakım onarım işlerinde çalışmak	,823
9	İnşaatlarda duvar yapmak	,825
10	Genel inşaat işlerinde çalışmak	,817

2. Alt Boyut Cronbach Alpha:0,969

3. ALT BOYUT: Finans ve Sigorta

11	Muhasebe birimlerinde görev almak	,741
12	Muhasebe veya sigorta evrak kayıtları tutmak	,773
13	Finansal veya ekonomik analizler yapmak	,747
14	Gişe, vezne gibi birimlerde çalışmak	,785
15	Ön muhasebe kayıtları tutmak	,754

3. Alt Boyut Cronbach Alpha:0,946

4. ALT BOYUT: Enerji ve Sanayi

16	Petrol, doğalgaz işlerinde çalışmak	,647
17	Otomotiv üretim işlerinde çalışmak	,738
18	Demir çelik üretim tesislerinde çalışmak	,733
19	Genel olarak sanayii işlerinde çalışmak	,781
20	Sanayi tesislerinde kalite standartlarına uygunluğu kontrol etmek	,629

4. Alt Boyut Cronbach Alpha:0,938

5. ALT BOYUT: Bilgi İletişimi

21	Belge ve evrakları düzenlemek ve yönetmek	,738
22	Projelerde iletişimi sağlamak	,759
23	Tanıtım işlerinde görev almak	,723
24	Başvuruları inceleme ve işleme koymak	,758

25	Davetler için davetiye kartları tasarlamak	,606
----	--	------

5. Alt Boyut Cronbach Alpha:0,950

6. ALT BOYUT: İmalat

26	Ekmek, pasta, börek, baklava gibi gıda imalatı işlerinde çalışmak	,582
27	Mobilya üretimi gibi ahşap imalatı işlerinde çalışmak	,754
28	Demir çelik gibi kaynakla malzeme imalatı işlerinde çalışmak	,780
29	Et veya süt ürünleri imalatında çalışmak	,640
30	Genel olarak imalat işlerinde çalışmak	,622

6. Alt Boyut Cronbach Alpha:0,885

7. ALT BOYUT: Diğer Hizmet Faaliyetleri

31	Kuaför veya berberlik işlerinde çalışmak	,760
32	Terzilik işlerinde çalışmak	,799
33	Kuaförlük işlerinde çalışmak	,512
34	Temizlik işlerinde çalışmak	,651
35	Genel olarak hizmet işlerinde çalışmak	,475

7. Alt Boyut Cronbach Alpha:0,792

8. ALT BOYUT: Profesyonel Destek hizmetleri

36	Bilgisayar Ağları Kurmak	,800
37	Makineleri Bağlamak ve Devreye Almak	,792
38	Bilgisayar programları tasarlamak	,793
39	Cihazlar için test yöntemleri geliştirmek	,789
40	Arızalı Ekipmanları veya Makineleri Onarmak	,555

8. Alt Boyut Cronbach Alpha:0,954

9. ALT BOYUT: Bilimsel Faaliyetler

41	Bilimsel Araştırmalar Planlamak ve Yürütmek	,799
42	Araştırma Sonuçlarını Analiz Etmek	,801
43	Bilimsel Argümanlarla Yoğun Bir Şekilde İlgilenmek	,774
44	Deneyler veya araştırmalar yapmak	,816
45	Araştırma projelerinde belirli sorunların nedenlerini araştırmak	,759

9. Alt Boyut Cronbach Alpha:0,973

10. ALT BOYUT: Kamu Yönetimi, Savunma

46	Bir çalışma gruba liderlik etmek	,546
47	Şüphelilerin eşkâllerini tespit etmek	,726
48	Şirketlerde özel güvenlik olarak çalışmak	,732
49	Güvenlik soruşturma işleri yapmak	,734
50	Kurallara ve Düzenlemelere Uygunluğu Belirlemek	,644

10. Alt Boyut Cronbach Alpha:0,912

11. ALT BOYUT: Eğitim

51	Öğrencilere önemli temel bilgiler öğretmek	,582
52	Öğrenme güçlüğü çeken çocuklara ve gençlere ödevlerinde yardımcı olmak	,711
53	Atölyelerde gençlerle çalışmak	,724
54	Öğretici faaliyetlerde bulunmak	,699
55	Genel olarak eğitim işlerinde görev almak	,728

11. Alt Boyut Cronbach Alpha:0,952

12. ALT BOYUT: Sağlık ve Sosyal Hizmet

56	Sorunları olan gençlere yardım etmek	,836
57	İnsanların sorunlarına yardımcı olmak	,861
58	İnsanların tıbbi bakımını yapmak ve onlarla ilgilenmek	,844
59	İhtiyacı olan insanlara bakmak veya desteklemek	,840
60	Genel sağlık işlerinde çalışmak	,513

12. Alt Boyut Cronbach Alpha:0,955

13. ALT BOYUT: Emlak

61	Emlak alım işlerinde çalışmak	,766
62	Emlak ofisinde çalışmak	,777
63	Emlak satım işlerinde çalışmak	,798
64	Emlak değerlendirme işlemlerinde görev almak	,760
65	Emlak değerlendirme uzmanı olmak	,680

13. Alt Boyut Cronbach Alpha:0,964

14. ALT BOYUT: Konaklama ve Yemek Hizmetleri

66	Otellerde kat hizmetleri gibi işlerde çalışmak	,629
67	Konaklama veya turizm işletmelerinin mutfak kısmında çalışmak	,811
68	Otellerde resepsiyon ve benzeri işlerde çalışmak	,809
69	Organizasyon yapmak ve rezervasyonları yönetmek	,787
70	Otellerde servis ve ikram işlerinde çalışmak	,800

14. Alt Boyut Cronbach Alpha:0,911

15. ALT BOYUT: Toptan-Perakende Ticaret, Nakliye

71	Alış-veriş reyonlarında raf görevlisi olarak çalışmak	,518
72	Alış-veriş merkezlerinde kasiyer olarak çalışmak	,503
73	Depolarda yükleme işlerinde çalışmak	,422
74	Satış elemanı olarak çalışmak	,535
75	Mal teslimat işlerinde çalışmak	,409

15. Alt Boyut Cronbach Alpha:0,924

16. ALT BOYUT: Sanatsal

76	Estetik Yönlerine Göre Malzemeler Seçmek	,736
77	Odayı veya Alanları Dekore Etmek	,694
78	Hikâyeler veya Şiirler Yazmak	,765
79	Çizim Yapmak veya Fotoğraf Çekmek	,719
80	Sanatsal Performanslar İçin Fikirler Geliştirmek	,738

16. Alt Boyut Cronbach Alpha:0,914

Toplam Açıklanan Varyans: 80,033

KMO: 0,924

Sonuç olarak envanter yapısal geçerliği ve güvenilirliği sağlamıştır. Açıklanan varyans % 80'dir. Politika yapıcılar, kamu kurumları, özel girişimler envanterden faydalanabilir. Envanter, göçmenin ilgi alanını puanını tespit ederek doğru işte çalışmasına ve verimli olmasına vesile olabilir.

Kullanıcılar, ölçeğin dikkatli bir şekilde doldurulduğuna emin olduktan sonra verilen cevaplara göre her bir boyut için puan hesaplamalıdır. Soruya cevap verebileceği en düşük puan 1 (katılmıyorum), ortalama puan 3 (kararsızım) ve en yüksek puan 5 (katılıyorum) şeklindedir. Her sınıfa ait 5 soruya verilen cevapların puanlarının toplamı o sınıfın puanını oluşturacaktır. 16 sınıf içinde katılımcının aldığı en yüksek puan, katılımcının en yatkın olduğu

meslek sınıfı olacaktır. Olası aynı puan alınan sınıflarda bireysel farklılık sorularına bakılarak mevcut meslek veya hayalindeki meslek gibi değişkenlerden göre karşılaştırmalı tercih yapılabilecektir. Böylece sınıflandırmalara ait puanlar yukarıdan aşağıya doğru sıralanarak göçmenin en yatkın olduğu meslek ve en uzak olduğu meslek haritası rahatlıkla görülebilecektir.

KAYNAKÇA

- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2002). Faktör analizi: temel kavramlar ve ölçek geliştirmede kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Güz(32), 478-483.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2004). *Veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2006). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (6. Baskı). Ankara: Pegema Yayıncılık.
- CATHELL, R. B., & Baggaley, A. R. (1960). The salient variable similarity index for factor matching. *British Journal of Statistic in Psuchology*, 14(13), 33-46.
- HOLLAND, J. L. (1973). *Making Vocational Choices: A Theory of Careers*, New Jersey, Prentice-Hall Inc., Englewood Cliffs.
- HOLLAND, J. L. (1994). *The Self-Directed Search*. Odessa, FL: Psychological Assesment Resources.
- KALAYCI, Ş., (2014). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Asil Yayın, Ankara: 6. Baskı.
- KLEİNBAUM, D.G., (1994). *Logistic Regression: A Self-Learning Text*, New York, Springer-Verlag.
- NEALE, M. N., & Liebert, R. M. (1980). *Science and behavior: an introduction to methods of research*. London: Prentice Hall International, Inc.
- OECD, (2022). Value added by activity (indicator). doi: 10.1787/a8b2bd2b-en (Accessed on 21 March 2022) <https://data.oecd.org/natincome/value-added-by-activity.htm>
- ÖZDAMAR, K. (1997). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- ÖZDAMAR, K. (2017). *Ölçek ve test geliştirme yapısal eşitlik modellemesi IBM SPSS, IBM SPSS AMOS ve MINTAB uygulamalı*. Eskişehir: Nisan Kitabevi.
- SEÇER, İ. (2015). *Psikolojik test geliştirme ve uyarlama süreci SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- TABACHNICK, B. G., & Fidell, L. S. (2001). *Using multivariate statistic* (4th. Ed.), Needman Heights. MA: Ally & Bacon.
- TAŞGIN, A, Korucuk, M. (2019). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Alanlarının İncelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 12 (2), 550-575. DOI: 10.30831/akukeg.426706
- YEŞİLYAPRAK, B. (2008). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri* (16. baskı) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.